

O‘TKIR HOSHIMOVNING “DUNYONING ISHLARI” ASARI USLUBIY YONDASHUVLAR TALQINIDA

Abdumalikov Fazliddin Baxtiyor o‘g‘li

O‘qituvchi, Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Filologiya fakulteti, Xorijiy til va adabiyoti yuqori kurslar kafedrası

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada O‘tkir Hoshimovning “Dunyoning ishlari” asari – o‘zbek adabiyotshunosligining yuksak namunalaridan biri sanalib, unda insoniylik, hayot va o‘lim, adolat va adolatsizlik, sevgi va kechirim kabi mavzularni yorqin badiiy tasvir orqali yoritib berganligini ko‘rish mumkin.

***Kalit so‘zlar:** syujet, uslub, badiiy kechinma, tasvir, oilaviy muammolar.*

UTKIR HOSHIMOV'S WORK "WORLD'S AFFAIRS" IN THE INTERPRETATION OF FUNCTIONAL APPROACHES

ABSTRACT

In this article, Utkir Hashimov's work "World's affairs" is considered one of the high examples of Uzbek literary studies, in which he illuminates such topics as humanity, life and death, justice and injustice, love and forgiveness through a bright artistic image. possible

***Key words:** plot, style, artistic experience, image, family problems.*

РАБОТА УТКИРА ХОШИМОВА «МИРОВЫЕ ДЕЛА» В ИНТЕРПРЕТАЦИИ ФУНКЦИОНАЛЬНЫХ ПОДХОДОВ

АННОТАЦИЯ

В данной статье произведение Уткира Хошимова «Дела мира» рассматривается как один из высоких образцов узбекского литературоведения, в котором он через яркий художественный образ освещает такие темы, как человечность, жизнь и смерть, справедливость и несправедливость, любовь и прощение. . возможный

***Ключевые слова:** сюжет, стиль, художественный опыт, образ, семейные проблемы.*

KIRISH

“Dunyoning ishlari” asari badiiy uslubning yorqin namunasi bo‘lib, uning til va uslubiy xususiyatlari xalqona ruhda, falsafiy mushohada bilan uyg‘unlashadi. Ushbu asarda O‘tkir Hoshimov insoniy kechinmalarni chuqur badiiy ifodalab, hayotning murakkab va kutilmagan tomonlarini tasvirlashga muvaffaq bo‘lgan. Shu orqali

o'quvchiga estetik zavq va hayotiy saboq ulashadi. [2] Ushbu asarni publitsistik uslubda tahlil qilish uchun, muallifning dolzarb masalalarni ko'tarishi, ularni ochiq va lo'nda tarzda yoritishi, hamda o'quvchi qalbiga ta'sir etuvchi uslubini ko'rib chiqish muhimdir.

Publitsistik uslub, asosan, ma'lum bir masala yoki voqea haqida ommaga ma'lumot berish, ularni o'ylantirish va jamoat fikrini shakllantirishga qaratilgan. Shoikromning hikoyasini publitsistik uslubda tahlil qilishda quyidagi asosiy masalalar ajralib turadi:

1. Dolzarb mavzularni ko'tarish: O'tkir Hoshimov asarda nafaqat bir insonning hayoti yoki oilaviy muammolarini tasvirlaydi, balki jamiyatning muhim muammolarini ham o'rtaga tashlaydi. Jumladan: Insonning umr mazmuni haqida mulohaza yuritish. Axloqiy qadriyatlarning yo'qolib borishi. Oilaviy munosabatlarning murakkablashuvi va o'zaro hurmatning susayishi. Ushbu mavzular muallif tomonidan qahramonlarning hayoti va ularning shaxsiy tajribalari orqali ochib beriladi, bu esa publitsistik uslubning asosiy xususiyatlaridan biridir.

2. O'tkir til va lo'ndalik: Publitsistika asarning tilida ham o'z aksini topadi. Hoshimov sodda, xalqona va ta'sirchan iboralarni qo'llab, fikrlarini qisqa, ammo mazmunli tarzda bayon qiladi. Misol uchun, asarda "dunyo bir marta beriladi" degan falsafiy qarash orqali inson umrining qadrini anglatishga harakat qiladi.

3. Hayotiylik va haqiqatga yaqinlik: Muallif voqealarni hayotiy misollar bilan boyitadi. Bu esa publitsistik uslubda yozilgan asarlarda muhim o'rin tutadi. Hoshimov real hayot voqealari va insoniy munosabatlarni tasvirlash orqali o'quvchini o'z hayoti haqida o'ylashga undaydi.

4. Emotsional ta'sir: Publitsistik uslubning yana bir jihati – o'quvchining his-tuyg'ulariga ta'sir qilishdir. "Dunyoning ishlari" asarida muallif qahramonlarning ichki kechinmalari, sevgi, dard va ko'ngil xotirjamligi haqida shunday ta'sirchan usulda so'zlaydiki, o'quvchi asarni o'qiyotganida qahramonlar bilan birga yashayotgandek his qiladi.

O'tkir Hoshimovning "Dunyoning ishlari" asarida publitsistik uslub hayotning muhim masalalarini keng ommaga tushunarli, hayotiy va ta'sirchan tarzda yetkazishda namoyon bo'ladi. Bu asar o'quvchining nafaqat hissiy dunyosiga, balki ongiga ham ta'sir qilib, uni chuqur mulohazaga chorlaydi. Shu tariqa, "Dunyoning ishlari" nafaqat badiiy asar, balki falsafiy va ma'rifiy ahamiyatga ega bo'lgan bir durdona sifatida qadrlanadi.[3]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ilmiy tahlil, o'rganilayotgan mavzuni tizimli va aniq asosda, fakt va dalillarga tayanib ko'rib chiqishni taqozo etadi. Ushbu matn, post-harbiy davrda yashovchi

o‘zbek oilasining ichki kechinmalari va ijtimoiy muammolarini tasvirlashda asosiy o‘rin tutadi. Asar, karakterlarining ruhiy holati, oilaviy munosabatlar va hayotiy konfliktlar orqali chuqur psixologik va ijtimoiy tahlilni taqdim etadi.

Asarning asosiy g‘oyasi — inson hayotining mazmuni va qadriyatlarini anglash, dunyo ishlarining vaqtinchaligi haqida mulohaza yuritish va o‘quvchini insoniylikka undashdir.

Asar voqealar rivoji va qahramonlar o‘rtasidagi dialoglar orqali yoritiladi. Asarning strukturasi ichki monolog va muallifning hayotiy kuzatishlari muhim o‘rin egallaydi. Bu asar o‘ziga xos falsafiy lirik yo‘nalishda yozilgan.

Vaqt va makon: Voqealar ma’lum bir vaqt oralig‘ida sodir bo‘lsa-da, ular turli hayotiy holatlar orqali umumiylikni ifodalaydi. Makon esa asarda ko‘proq ramziy ma’no kasb etadi: qishloq, uy, qabriston kabi joylar hayot va o‘lim o‘rtasidagi chegarani aks ettiradi

Ushbu asarda ham shaxsiy his-tuyg‘ular, ijtimoiy hodisalar, va insoniy kechinmalar yuksak badiiy ifoda vositalari orqali tasvirlangan. Matnni funksional tahlil qilishda, asar ichidagi til va muloqot vositalarini, ularning funksiyasini va o‘quvchiga qanday ta’sir qilishini ko‘rib chiqish kerak. Asarda har bir til vositasi (so‘zlar, sintaksis, leksika, va stilistik elementlar) o‘zining aniq funksiyasini bajaradi: o‘quvchiga axborot yetkazish, personajlarning ichki dunyosini ochish, va asar orqali axloqiy, ijtimoiy yoki psixologik xabarlarini etkazish. Funksional tahlil tilning o‘ziga xos jihatlari va o‘quvchi uchun qanday maqsadlar amalga oshirilganiga e’tibor qaratadi.

Quyida asar voqealar rivojidan misollar keltiramiz:

1. "Hayot – bir uzun yo‘l, lekin bu yo‘lning oxiri ko‘rinmaydi."

Hayot yo‘lga o‘xshatilgan, bu esa insonning harakatda bo‘lishi va yo‘lda uchraydigan qiyinchiliklarni ramziy ifodalaydi.

2. "Dunyo bir charxpalak, u aylanib turaveradi."

Bu metafora dunyoning o‘zgaruvchanligi, inson hayotining turli bosqichlardan o‘tishini ifodalaydi.

3. "Yuragim bir qafasdagi qushday tipirchilardi."

Qahramonning ichki hissiyotlari, hayajon yoki qo‘rquv holati ramziy qush obrazi orqali tasvirlangan.

4. "Hayot – arqon ustida yurishdek xavfli."

Hayotning murakkabligi va noaniqligi arqon ustida yurish holati orqali tushuntiriladi.

5. "Ko‘z yoshimni artdim va gapni boshladim."

Bu yerda "gap" so‘zi aslida suhbat yoki fikr bildirishni anglatadi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, “Dunyoning ishlari” asari, asosan, badiiy uslubda yozilgan. Badiiy uslubning asosiy vazifasi - o‘quvchida estetik zavq uyg‘otish, his-tuyg‘ularini qo‘zg‘atish va hayotiy voqealarga nisbatan mulohaza yuritishga undashdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Abbosovich, X. B., & Baxtiyor o'g'li, A. F. (2024). Translation Problems of Phraseological Units in the Italian Language and Challenges in Using AI tools. SPAST Reports, 1(7).
2. Hoshimov, O'. (2018). Dunyoning ishlari. Qissa. -T.: O'qituvchi
3. Hoshimov, O'. (2014). Yarim asr daftari. - Toshkent.
4. Fazliddin, A., & Togayev, B. (2021). Methods in teaching foreign languages for learners. Conferencea, 79-81.
5. Khudaykulov, B., & Abdumalikov, F. (2022). The Equivalence of the Italian and Uzbek Phrase Logical Units. International Journal on Orange Technologies, 4(3), 29-31.